

OÜ EstKONSULT
Registrikood 10410360
Sõpruse pst 151A, 13417 Tallinn
telefon: +372 664 6730
e-post: admin@estkonsult.ee

Töö nr **E1399**

Tellijä: Viimsi Vallavalitsus

E-KONSULT

Ekspertarvamus Metsa-Nurme kinnistule ladestatud pinnase mõjude kohta

Aruanne

Aide Kaar
Keskkonnaekspert, litsents KMH0123

Tallinn, 2018

Töö nimi **Ekspertarvamus Metsa-Nurme kinnistule ladestatud pinnase mõjude kohta**

Töö staadium **Aruanne**

Töö number **E1399**

Kuupäev **10. aprill 2018**

Koostanud **Aide Kaar, litsentseeritud keskkonnaekspert (litsents KMH0123)**
Martin Pihl, diplomeeritud teedeinsener, tase 7

© Käesolev aruanne on koostatud ja esitatud kasutamiseks tervikuna. Aruandes ja selle lisades esitatud kaardid, joonised, arvutused on autoriõiguse objekt ning selle kasutamisel tuleb järgida autoriõiguse seaduses sätestatud korda. Andmete kasutamisel tuleb viidata nende loojale.

SISUKORD

1. SISSEJUHATUS	3
2. ÜLEVAADE LADESTATUD PINNASE MAHUST JA VASTAVUSEST VERTIKAALPLANEERINGULE	3
3. MÕJU VEEREŽIIMILE	7
4. MÕJU ROHEVÕRGUSTIKU TOIMIVUSELE	7
5. MÕJU KOOSLUSTELE JA LIIKIDELE.....	9
6. MÕJU LOOMASTIKULE	9
7. KOKKUVÕTE JA ETTEPANEKUD.....	10
8. TSITEERITUD TEOSED	11
LISAD	12

1. SISSEJUHATUS

Käesolev ekspertarvamus on koostatud Viimsi Valla Lubja küla Metsa-Nurme kinnistule (katastritunnus 89001:003:1947) ladestatud pinnase hulga ja selle mõjude kohta keskkonnale. Metsa-Nurme kinnistu pindala on 6,12 ha ja maa sihtotstarve vastavalt kehtivale üldplaneeringule on maatulundusmaa.

Metsateatistega nr 1699009501 (kinnitatud 30.10.2012) ja 1700009501 (kinnitatud 20.11.2012) oli Metsa-Nurme kinnistul (eraldised 1–3) lubatud lage- ja aegjärgne raie, metsateatisega nr 6718008901 (kinnitatud 30.04.2015) lageraie. Metsateatistest tuleneb maaomaniku kohustus uuendada Metsa-Nurme kinnistul osa metsast 2018. aasta lõpuks ning teine osa 2021. aasta lõpuks.

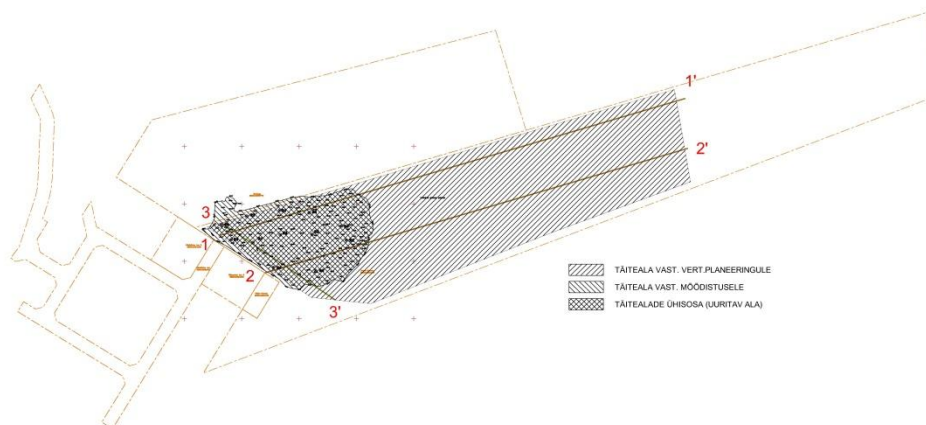
OÜ Teearu Grupp esitas 11.09.2017. a Keskkonnaametile taotluse kaevise väljaspool kinnisasja kasutamise loa saamiseks, eesmärgiga kasutada kaevist lageraiutud Metsa-Nurme kinnistul. Keskkonnaamet väljastas esitatud taotluse alusel koostatud kaevise väljaspool kinnisasja kasutamise loa nr K/329773. Loaga on lubatud kasutada 25 000 m³ Karulaugu spordikeskuse pinnasetöödel ülejäävat ehituseks mittesobivat kaevist, mis koosneb savisest moreenist ja savisest mullast.

Viimsi Vallavalitsus peatas oma 24.10.2017 korraldusega nr 766 pinnase ladestamise Metsa-Nurme kinnistule kuni on hinnatud tegevuse mõju keskkonnale ning vastavus üldplaneeringu teemaplaneeringule „Miljööväärtuslikud alad ja rohevõrgustik“.

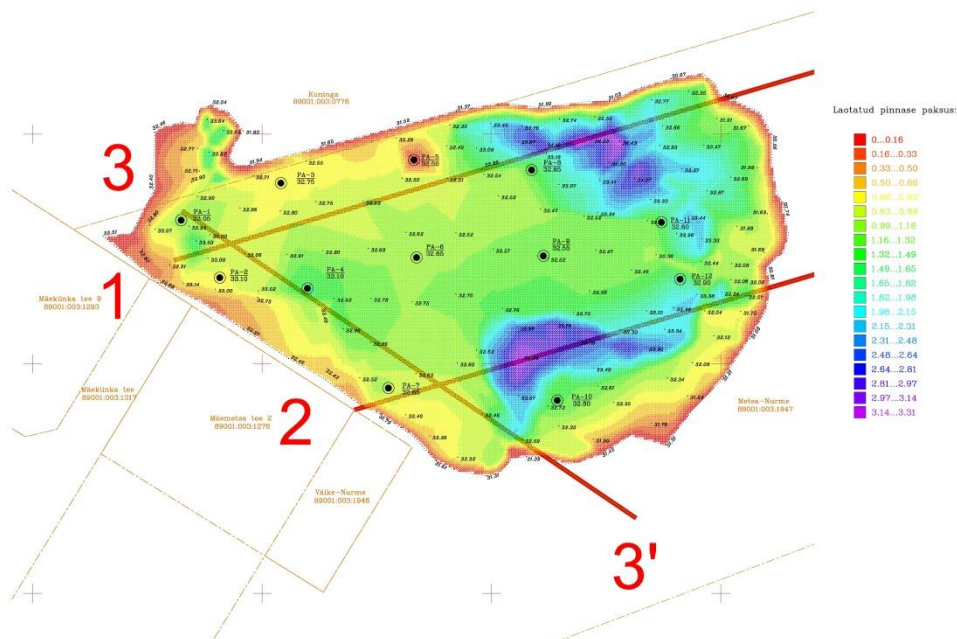
2. ÜLEVAADE LADESTATUD PINNASE MAHUST JA VASTAVUSEST VERTIKAALPLANEERINGULE

Vastavalt REIB OÜ tööle [1] on Metsa-Nurme kinnistule laotatud pinnase maht 10300 m³ ja pinnast on laotatud 8480 m² suurusele maa-alale. Pinnasekihi keskmine paksus on 1,21 meetrit (tegelik kihipaksus varieerub vahemikus 0...3,31 m) – vt. Joonis 2. Laotatud kihipaksus on suurem kui vertikaalplaneeringuga [2] ette nähtud, kuid pinnast on laotatud ainult ühte piirkonda - kinnistu läänenurka (vt Joonis 1, Joonis 4, Joonis 5 ja Joonis 6), ehk vertikaalplaneerimine on lõpetamata.

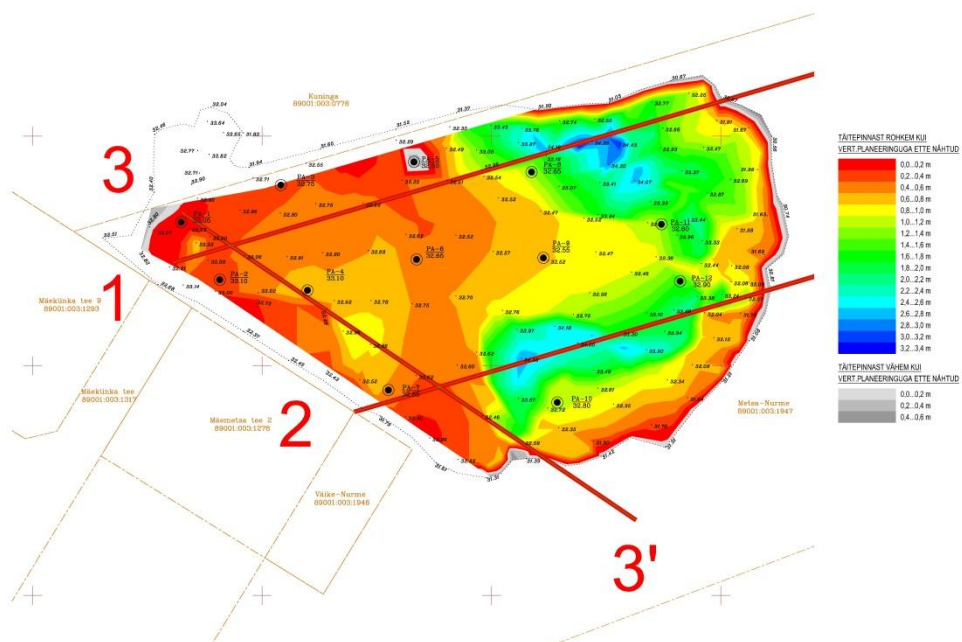
Vertikaalplaneeringuga on nähtud ette kinnistu täitmine ca 35000 m² suurusel maa-alal. Tegelik täiteala on 8480 m² ehk ca 24% kogu alast. Vertikaalplaneeringust lähtuvalt on täitepinnase maht ca 26000 m³. Tegelik täitepinnase maht on 10300 m³ ehk ca 40% kogu mahust. Vertikaalplaneeringu järgse lahenduse saavutamiseks on vaja olemasolev täitepinnas ümber planeerida. Ümberplaneeritava pinnase maht on ca 7000 m³. Vertikaalplaneeringu täielikuks realiseerimiseks on vaja täiendavalt pinnast juurde vedada ca 15700 m³.

Joonis 1: Täiteala skeem

Joonis 2: Ladestatud pinnasekihi paksus

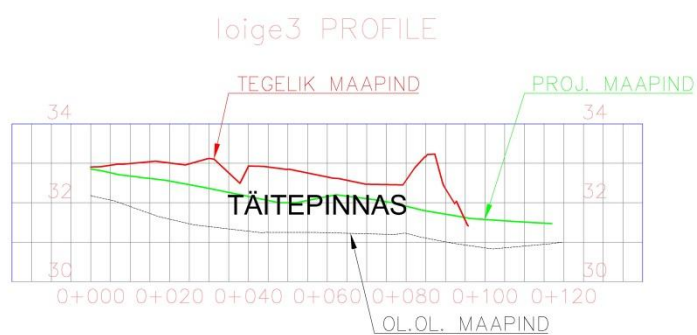
Joonis 3: Vertikaalplaneeringu ja täiteala kõrguste võrdlus

Joonis 4: Lõige 1

Joonis 5: Lõige 2

Joonis 6: Lõige 3

3. MÕJU VEEREŽIIMILE

Juhul kui täiteala realiseeritakse vastavalt vertikaalplaneeringule, siis mõju veerežiimile puudub - vertikaalplaneeringu järgne maapind on sarnaselt olemasolevale kaldega läänest-itta ja põhjast-lõunasse. Olemasolevate hoonestatud kinnistute suunas sademevett juhitud ei ole.

Maa-ameti kaardirakenduste kohaselt on Metsa-Nurme kinnistu maaparandushoiuala. Maaparandusseaduse kohaselt teostab järelevalvet maaparandussüsteemide üle Põllumajandusamet. Põllumajandusameti Harju keskuse spetsialistid kontrollisid Metsa-Nurme kinnistul 06.10.2015 olemasolevat maaparandussüsteemi, mille käigus tuvastati, et kuivenduskraavil, mis paikneb Metsa-Nurme kinnistu idapiiril, ei ole teostatud raadamis- ega kaevetöid, st kuivendusrežiimi ei ole rikitud. Kinnistul läbiviidud tööd ei kahjusta kuivenduskraavi toimimist.

Mäekünka tee äärsel kinnistul on täheldatud kõrget pinnaseveetaset, mis võib olla tingitud asjaolust, et nendele kinnistutele pole rajatud varem nõutud [3] drenaažisüsteemi - OÜ REI Geotehnika töö nr 1381-05 käsitleb Mäekünka tee ja Mäemetsa tee äärseid kinnistuid: „Sademeterikkal perioodil on probleemiks kõrge pinnaseveetase. Uuritud kruntidele tuleks rajada drenaažisüsteem, mille eesvooluks oleks sobilik Viimsi-Randvere teega paralleelselt kulgev magistraalkraav“. Lähtuvalt teostusjoonistest [4] [5] drenaažisüsteemi rajatud ei ole. Vesi valgub madalamale kinnistule olemasoleva hoonestusega ümbritsevatelt kinnistutelt ja Mäekünka teelt, sest neid on rajamise käigus tõstetud.

Ekspert hinnangu koostamisel on tuvastatud erinevusi projekteeritud ja tegelike kõrguste vahel – täiteala on osaliselt kõrgem kui vertikaalplaneeringuga ette nähtud ja maapinna kalded ei vasta vertikaalplaneeringule. Need erinevused tuleb likvideerida – täiteala maapinna kõrgused viia vastavaks vertikaalplaneeringule. Vastasel juhul võib pinnase ladestamine hakata mõjutama veerežiimi – maapinna kalded ei ole enam läänest-itta ja põhjast-lõunasse, mistõttu muutuks sademeeve liikumissuund täiteala pinnal.

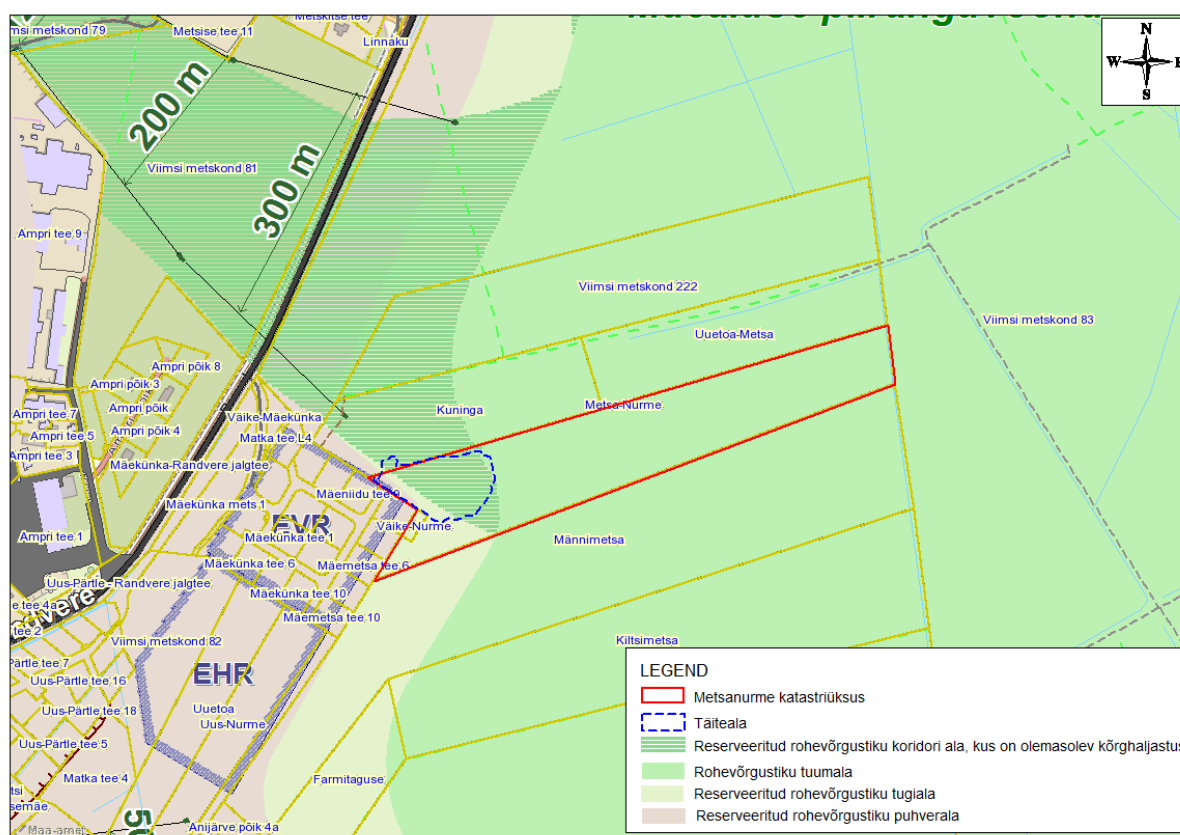
4. MÕJU ROHEVÕRGUSTIKU TOIMIVUSELE

Joonis 7 on koostatud teemaplaneeringu „Viimsi valla mandriosa miljöövärtuslikud alad ja rohevõrgustik“ [1] kaardikihtide põhjal. Metsa-Nurme kinnistu asub teemaplaneeringu kaardi kohaselt suuremas osas rohevõrgustiku tuumalal nr 4, kinnistu servaala jääb väikeses osas ka reserveeritud rohevõrgustiku tugialale ja reserveeritud rohevõrgustiku koridori alale. Pinnas on laotatud suuremas osas reserveeritud rohevõrgustiku koridori alale ja väikeses osas ka reserveeritud rohevõrgustiku tugialale.

Teemaplaneeringu seletuskirjas toodud definitsioonide kohaselt on puhverala tuumalade tugialasid ja astmelaudu ümbritsev üleminekuala - (kaitse)puhver. Leevendav ala intensiivse inimtegevuse surve ja rohevõrgustiku teiste elementide vahel.

Koridor on tuumalasiid (ka astmelaudu) ühendavad roheline võrgustiku elemendid. Koridorid on tuumaladega võrreldes vähem massiivsed ja kompaktsed ning ajas kiiremini muutuvad või muudetavad.

Teemaplaneeringu seletuskirja (ptk 1.3.2) põhjal mõistetakse rohevõrgustiku alade reserveerimise all seda, et teemaplaneeringu kaardil märgitud ala on reserveeritud mingi rohevõrgustiku elemendi toimimise tagamiseks. Rohevõrgustiku elemendi jaoks reserveeritud ala ei pea terviklikult ja kohe teemaplaneeringu kehtestamise järgselt vastava elemendi kohta kehtestatud nõuete või soovitude järgi kasutusele võtma, st sinna ei pea rajama automaatselt kõrghaljastust vms. Maaomanik võib kasutada reserveeritud ala praegusel katastris registreeritud sihtotstarbel edasi seni kuni ta seda soovib. Teemaplaneeringuga on reserveeritud rohevõrgustiku alad tugialade, astmelaudade, puhveralade ja koridoride ning haljastute toimimise tagamiseks.

Joonis 7: Väljavõte Viimsi valla rohevõrgustikust Metsa-Nurme kinnistu piirkonnas

Teemaplaneeringu KSH aruandes [2] on reserveeritud alade rohevõrgustiku elemendina kasutamise kohta täpsustatud, et maa-ala täpne kasutuselevõtt ning konkreetse rohevõrgustiku elemendi täpne paiknemine tuleb täpsustada detailplaneeringus (ptk. 8). Metsa-Nurme kinnistule ei ole koostatud detailplaneeringut ja seega on seal tegemist reserveeritud tugiala ja rohekoridoriga. Teemaplaneeringu tingimused ei keela pinnase ladestamist ega tõstmist.

Pinnase ladestamine ei takista reserveeritud rohekoridori toimimist, sest teemaplaneeringu KSH kohaselt on rohevõrgustiku elementides oluline ka metsastamata (uendatud metsaga), loodusliku taimestikuga alade olemasolu ning see ei ole vastuolus teemaplaneeringu maakasutuse eesmärkidega. Loodusliku taimestiku taastumise ja nõutud metsa istutamise eelduseks ladestatud pinnasega alal on täitepinnase lõplik planeerimine vastavalt vertikaalplaneeringule.

5. MÕJU KOOSLUSTELE JA LIIKIDELE

Metsa-Nurme kinnistul on varem kogupinnaliselt metsateatiste nr 1699009501, 1700009501 ja 6718008901 teostatud lageraie. Lageraie käigus on metsakooslus ja mitmete liikide võimalikud elupaigad kinnistul hävinud. Lageraie on loonud tingimused pinnase ladestamisele. Pinnase ladustusala kinnistul on ca 24% kinnistu pindalast. Pinnas on matnud enda alla lageraiest säilinud rohurinde ja taimede ning seente levised (eos, seeme, vili, vilikond, sigipung, risoomi osa jm), mis on koosluse taastumiseks olulised.

Metsateatistest tuleneb maaomaniku kohustus uuendada Metsa-Nurme kinnistul osa metsast 2018. aasta lõpuks ning teine osa 2021. aasta lõpuks. Metsa uuendamise eelduseks on vertikaalplaneeringu kohase pinnase planeerimise lõpetamine, sest vastasel korral võib pinnase ladestamine mõjutada veerežiimi kinnistul – nt sademevee kogunemine madalamatesse lohkudesse. Vertikaalplaneeringust lähtuvalt katab ladestatud pinnas ca 40% kogu kinnistust. Esmased taimestiku kooslused kinnistul taastekivad planeerimise järgselt esimese vegetatsiooniperioodi jooksul suksessiooni käigus ümbritsevatelt aladelt kantud levistega. Uendatud puurinde kasvamise käigus rohu- ja põõsarinde kooslused muutuvad metsale tüüpilisemaks vastavalt valgus- ja veerežiimi muutumisele.

EELISE (eesti Looduse Infosüsteem-Keskkonnaregister): Keskkonnaagentuur andmetel (märts 2018) Metsa-Nurme kinnistul kaitsealuste taimeliikide kasvukohtasid ega püsielupaikasid ei ole.

6. MÕJU LOOMASTIKULE

Viimsi valla mandriosa loomastiku liigilist koosseisu hinnati 2007. aastal rohevõrgustiku teemaplaneeringu [6] koostamise käigus eksperthinnanguga [1] nii välitöödel kui küsitluste põhjal. Suurulukitest registreeriti Viimsi poolsaarel põder, metskits, metssiga, rebane, kährikkoer, kobras ja läbirändajana ka ilves. Andmeid üksikute roheala struktuuride loomastiku ega liikide arvukuse kohta eksperthinnangus ei ole. Eksperthinnangu kohaselt ei pruugi loomastiku liigilise mitmekesisuse tagamiseks olla vajalik kõigi rohevõrgustiku struktuuride puhul kõrghaljastuse olemasolu. Peamine on (reserveeritud) koridoride täisehitamise vältimine ja loomade esmaste varjetingimuste (nt võsa) olemasolu. Avatud alade kuulumine rohevõrgustikku tõstab maastikulist ja liigilist mitmekesisust, aitab luua terviklikumat looduslikumat ala. Loodusilmeline rohumaa on heakorrastatuna sobiv elupaik putukatele ja paljudele teistele selgrootutele, lindudele, aga ka jänestele, rebasele ja metskitsele [1]. RMK-l on andmeid põtrade arvukuse kasvu kohta Viimsi poolsaarel.

Metsamajandustöödele järgnevad muudatused on põtradele pigem soodsad, sest noorendikud on liigile sobiv söögibaas [2].

EELISE (Eesti Looduse Infosüsteem-Keskonnaregister): Keskkonnaagentuur andmetel (märts 2018) Metsa-Nurme kinnistul kaitsealuste loomaliikide elupaikasid ei ole.

Metsa-Nurme kinnistule pinnase ladestamine ei avalda loomastikule olulist mõju kui viiakse läbi täitepinnase lõplik planeerimine vastavalt vertikaalplaneeringule, mis on taimestiku taastumise ja metsa taastamise eelduseks.

7. KOKKUVÖTE JA ETTEPANEKUD

Viimsi Valla Lubja küla Metsa-Nurme kinnistul on metsateatiste alusel teostatud lageraie. See on loonud tingimused pinnase ladestamisele kinnistul. Metsa-Nurme kinnistule laotatud pinnase maht on 10300 m³ ja pinnast on laotatud 8480 m² suurusele maa-alale. Vertikaalplaneeringuga on nähtud ette kinnistu täitmine ca 35000 m² suurusel maa-alal. Tegelik täiteala on 8480 m² ehk ca 24% kogu alast. Vertikaalplaneeringust lähtuvalt on täitepinnase maht ca 26000 m³. Tegelik täitepinnase maht on 10300 m³ ehk ca 40% kogu mahust.

Olemasolevate kallete moodustamisel on jälgitud maapinna looduslikku kallet ja vertikaalplaneeringut, kuid pinnase planeerimine on lõpetamata. Vertikaalplaneeringu järgse lahenduse saavutamiseks on vaja olemasolev täitepinnas ümber planeerida. Ümberplaneeritava pinnase maht on ca 7000 m³. Vertikaalplaneeringu täielikuks realiseerimiseks on vaja täiendavalt pinnast juurde vedada ca 15700 m³.

Juhul kui täiteala realiseeritakse vastavalt vertikaalplaneeringule, siis mõju veerežiimile puudub - vertikaalplaneeringu järgne maapind on sarnaselt olemasolevale kaldega läänest-itta ja põhjast-lõunasse. Olemasolevate hoonestatud kinnistute suunas sademevett juhitud ei ole.

Metsa-Nurme kinnistu asub suuremas osas teemaplaneeringu „Viimsi valla mandriosa miljöövärtuslikud alad ja rohevõrgustik“ rohevõrgustiku tuumalal nr 4, kinnistu servaala jääb väikeses osas ka reserveeritud rohevõrgustiku tugialale ja reserveeritud rohevõrgustiku koridori alale. Teemaplaneeringu tingimused ei keela pinnase ladestamist ega tõstmist.

Pinnase ladestamine ega planeerimine ei takista reserveeritud rohekoridori toimimist, sest teemaplaneeringu KSH kohaselt on rohevõrgustiku elementides oluline ka metsastamata (uuendatud metsaga), loodusliku taimestikuga alade olemasolu.

Pinnase planeerimise lõpetamine on oluline eeldus kohustusliku metsauuenduse läbiviimisele ja taimestiku ning koosluste taastumisele Metsa-Nurme kinnistul.

8. TSITEERITUD TEOSED

- [1] Reib OÜ, „Aruanne. Metsa-Nurme kinnistule laotatud pinnase mahu määramine. Harju maakond, Viimsi vald, Lubja küla“, töö nr TX-1445, 2018.
- [2] Teearu Grupp OÜ, *Metsanurme katastriüksuse vertikaalplaneering*, 2017.
- [3] OÜ REI Geotehnika, *Laomajand 3 maa-alad. Harjumaa, Viimsi vald, Lubja küla. Ehitusgeoloogilise uuringu aruanne. Töö nr 1381-05*, 2005.
- [4] ViaGeo, *Mäekünka tee ja Mäemetsa tee tänavakatete teostusjoonis*, töö nr VGT182, 2006.
- [5] *Mäekünka tee ja Mäemetsa tee hoonestusega kinnistute asendiplaanijoonised*.
- [6] AS Pöyry Entec, *Viimsi valla mandriosa üldplaneeringu teemaplaneering „Viimsi valla mandriosa miljööväertuslikud alad ja rohevõrgustik“*, 2009.
- [7] MTÜ Keskkonnakorraldus, *Viimsi valla mandriosa üldplaneeringu teemaplaneeringu „Viimsi valla mandriosa miljööväertuslikud alad ja rohevõrgustik“ KSH aruanne*, 2009.
- [8] Ü. Rammul, *Ekspert hinnang. Viimsi valla mandriosa teemaplaneering miljööväertuslikud alad ja rohevõrgustik*, 2007.
- [9] RMK, [Võrgumaterjal]. Available: <https://www.rmk.ee/metsa-majandamine/metsamajandus/kaasamiskoosolekud/viimsi-poolsaar-9-marts-2017>. [Kasutatud märts 2018].

LISAD

1. REIB OÜ töö nr TX-1445 „Aruanne. Metsa-Nurme kinnistule laotatud pinnase mahu määramine. Harju maakond, Viimsi vald, Lubja küla“ veebruar 2018.